

ŽELEZNIČARSKI GLASNIK

Časopis članov „Prometne zveze.“

Št. 21.

Izhaja 1. in 15. dne v mesecu.
Uredništvo in uprava: Dunajska cesta 9.

V Ljubljani, dne 1. novembra 1913.

Celoletna naročnina je K 3-60. Člani
„Prometne zveze“ dobe list brezplačno.

Leto I.

Deželni zbor kranjski.

Čez mesec dni bomo imeli prijetno dolžnost, da z volilnim listom v roki pokažemo, da smo krščanski železničarji in da se tega nikdar ne sramujemo, še manj pa, da bi se naših maloštevilnih nasprotnikov radi tega kaj bali. Naša dolžnost je, da pokažemo, da znamo biti hvaležni onim, ki se za nas zavzamejo. Prišli bodo med vas razni agitatorji, se bodo vam hlinili prijatelje ter vas vabili v svoje tabore; hvalili vam bodo svoje kandidate, o katerih se zve in sliši samo ob času volitev, da žive, na razpolago jim bodo celi koši hvalevrednih dejanj nasprotnih nam strank in njihovih brezpomembnih zastopnikov, a koliko smemo na to dati, o tem naj govore skušnje. Jugoslovanci, ki se z njih močjo kaj radi pobahajo, naj vam povedo, kaj so njih ljubljenci v javnih zastopih za železničarje ukrenili. Ko vam ne bodo mogli dati odgovora, pa je vaša naloga, da jim odprete oči in jih pridobite za našo stran. O socialnih demokratih ne govorimo sploh nič, njih kričavost in njih obljube in terorizem nam ne smejo sploh nič več imponirati, ker kdor ni udarjen s kurjo slepoto, ve in zna, da ti ljudje vedno drugače govorijo, kakor pa mislijo. Za resnost jim ni. Ako tem in onim možato in neustrašeno pokažete na delovanje zastopnikov S. L. S., se jih boste lahko odkrižali in če nastopijo proti vam z nasiljem in lažmi, sporočite vašemu glasilu, da jih pokažemo ljudstvu v pravi luči. Na dan volitve pa oddajte vaše glasove kandidatom Slovenske Ljudske Stranke, ki bodo gotovo tudi za naprej ravno tako naklonjeni nam železničarjem, kakor so bili do sedaj. Da govorimo resnico, dokazuje nastop v minulem deželnem zborovanju za naše zatirane Trebanjske tovariše. Doslednost nam velevala, da se držimo vselej in povsod gesla: Svoji k svojim!

Skupno delo vseh stanov.

Naše prepričanje, ki ga vselej in povsod zastopamo je, da delujmo roko v roki, ramo ob rami skupno in dosledno, zato nas vselej veseli, ako se drugi stanovi tudi za naše zadeve zanimajo in med nas zahajajo. Interesi železničarjev so pač odvisni od tega, da se

naša stremjenja med najširšimi krogi ljudstva vživijo, razumejo in poglobijo. Radi tega pa je potrebno, da korakamo vsi eno in isto pot vsopredno. Krog naših interesov pa postaja večji čim bolj se ljudstvo na gospodarskem polju razvija. Čim več je treba prometnih sredstev, čim važnejše kulturne potrebe postajajo železnice, tem pomembnejši je tudi železničarski stan. Kjerkoli se danes govori o velikih novih podjetjih, povsod se upošteva in promotri, so-li prometna sredstva — železnica, pošta, telegraf, telefon — ugodno na razpolago. Zakaj pa bi se ne upoštevalo tudi tistih, ki so temelj takim predpogojem in to so uslužbenci. Napačno bi bilo torej od nas, če bi mislili, da naj v naši »Zvezi« životarimo tiho, mirno in skrito za se, napačno bi bila in je od posameznika misel, da ni njegova dolžnost se tudi izven meja lastnega društva pokazati delavnega, ter se zapresti v mrežo lastnih interesov. To bi bilo nevarno in kvarljivo. Pojmiti moramo, da je socialni razvoj stanov in države odvisen od skupnega delovanja: Eden za vse, vsi za enega, mož ob možu, mah na mah.

Če bomo mi železničarji stopali po tej poti, tedaj smemo tudi zahtevati in upati, da nam bodo vsi drugi stanovi stali v boju za naš napredek zvesto ob strani.

Na nekem našem shodu je govornik povdaril, da je naša »Prometna zveza« ponosna na to, da so njeni člani vestni delavci v službi in ravno to ji daje moč in zaslombo, da ona za interese svojih članov vselej in povsod lahko dosledno nastopi. In pri tem naj ostane tudi naprej, kajti veliko lažje je v ponosu na svoje dovršeno delo zahtevati pravično plačilo, kakor pa prositi miloščine. In to nam bodi vedno kašipot v dosego boljših dni naših delavcev, uslužbencev in poduradnikov. Vsak napredek v drugih panogah nam pridi prav kot dokaz, da postajajo življenske potrebe vedno in vedno resnejše in pa tudi, da smo mi železničarji družbi in državi potrebni.

Ni nam na tem, da bi se socialno in pravno povzdigovali nad druge stanove, ampak mi zahtevamo, da se nas razmerno po delu in odgovornosti pravično upošteva. V tej sapi hočemo jadrati zaupno naprej do zaželenih ciljev. Rabimo pa neustrašenih in

spretnih krmarjev in mornarjev in ti so tisti naši zavedni člani, ki pridno posečajo naše sestanke in zborovanja in tudi drugače vselej in povsod z odprtimi očmi delujejo za razvoj naše organizacije, ki znajo ceniti vsak tudi najmanjši uspeh kot sad lastnega sodelovanja v dobrobit skupnosti.

Koalicija in mali železničar.

Znano je, da so se pred leti združili socialno demokratična organizacija avstrijskih železničarjev, društvo strojevodij, osrednje društvo železniških uradnikov, društvo prožnih mojstrov in sprevodnikov v koalicijo, da rešijo železničarje, predysem državne. Letakov ni manjkalo nikjer; povsod, koder se sliši pisk lokomotiv, so ropotali agitačni bobni in kdor bi bil takrat socialnim demokratom vrjel, moral bi misliti, da železničarjem napoči v nekaj dneh zlata doba. Starejši in izkušenejši sodrugi so že takrat nezaupno majali glave, a danes je nezadovoljnejšev že več ko preveč. Kdor ima odprte oči lahko sprevidi, kdo ima od tega danes dobiček: političnega imajo sodrugi, oziroma njih praktični voditelji, gospodarskega pa uradniki od 8. činovnega razreda naprej.

Tako je moralo tudi priti. Rudečim voditeljem ni bilo na tem ležeče, da bi resnično potrebni kaj dosegli, ne, njih volja je bila le, da zanesejo med nižje, najbolj trpeče sloje kar največ nezadovoljstva, ki ga rabijo kot vodo na svoj političen mlin. Nekaj časa se je obneslo. Za strojno in vlakospremno osobje se je zahtevalo zvišanje kilometerskih in urnih doklad; vada je bila sicer opravičena vendar pa nepreresna in nepremišljena. Resne nasvete izkušenih mož, naj se zahteva najprej regulacijo plač in ko bo to doseženo, tedaj šele regulacijo nestalnih, postranskih pristojbin, se ni upoštevalo. Socialna demokracija je takrat umela vsem tako glave zmešati, da so trobili v njen rog. Železniškemu ministrstvu je prišla ta ponesrečena zahteva prav. Zahtevane doklade so se deloma zvišale — reklo se bo uspeh koalicije — kaj pa ni res, v resnici pač le premetena poteza železniškega ministrstva. Komaj, ko je ministrstvo delno regulacijo izvedlo, začela se je radi teh zahtev še le pravcata gonja. Kaj čuda; plačilne razmere

„Žajfa.“

(Konec.)

„Izvolite, gospod, kupite mila, imam samo fino, lepo dišečo vrsto.“

Živkotu je nekoliko odleglo. Morda pa je Rožica velikodušna! — „Gotovo kupim, gospodična.“ In s tresočo roko je vzel nekaj kosov iz košare ter posegel po denar.

„Ne bo še dosti, gospod, le še zberite,“ reče ona mirno ter primakne košaro nekoliko bliže k njemu.

On jemlje zopet mehanično kos za kosom iz košare in jih polaga pred se na mizo.

„Ampak Živko,“ zašepeče mlada žena, ker se ji ni posrečilo ujeti njegovih oči, da bi ga posvarila s pogledom.

„Tako, sedaj pa bo zadosti“ zajecjal je Živko, ne da bi si bil upal prodajalke pogledati.

„Izvolite še,“ silila je ona mirno kakor poprej. Ni si upal ugovarjati in pobiral je naprej, da je bila košara že skoraj prazna.

„Glejte gospod, še par lepih kosov je tam.“

Še te je vzel. Prodajalka je pobrala našeti denar, še enkrat Živkoto pogledala, trdo in zmagonosno obenem, ter odšla.

Mlada žena je ves ta prizor opazovala, ne da bi našla primerne svarilne besede, še-le ko sta bila sama, je vzdihnila: „Živko dragi, čemu nama bo toliko mila?“

„Nič se ne boj, duša draga, kar ne sprava v kovčke, shranim pa jaz v mojo torbo.“

„Ampak ta duh od mila!“

„Priznati moram, da jaz nasprotno vonj od mila prav posebno ljubim.“

„Ampak kedaj za božjo voljo naj porabiva toliko zalogo.“

„Dete drago, tega ti še ne razumeš, mila v gospodinjstvu nikoli ni preveč!“

Od tega dogodka je poteklo že nekaj let in naša zakonca rabita z družino vred še vedno ono na ženitovanjskem potovanju kupljeno „žajfo“.

Če bi pa vsa zaloga bila tudi zadostovala, da bi se sedaj srečni Živko z njo opral, ko bi bila njegova ženica pravi vzrok njegove skrbi za gospodinjstvo in njega gorečo ljubav dō mila izvedela, je drugo vprašanje, — katerega naj rešijo naši dragi prijatelji in prijateljice.

nižjih poduradnikov in uslužbencev so vendar sramotne. In pričelo se je poslabšanje službenih razmer in turnusov; ministrstvo je z eno roko dalo, da je imelo z drugo roko kaj vzeti. To so vspehi nesrečne koalicijske taktike, ki ima edino ta namen, da ustvarja nezadovoljne elemente, da potem lažje v kalnem ribari. Socijalno-demokratska politika! Bolj previdno so delovali uradniki, par takih so se muzali okoli rudečkarjev, a le na videz, v resnici pa so se klanjali na vzgoraj. Vspeh se je pokazal v gotovem »plehu«.

Uradniki so se plazili pod krinko koalicije v ministrstvo, da dosežejo svoje zahteve. Prav so imeli. Ko bi tega ne bi bili storili, bi jim člani — uradniki zamerili. S tem nastopom so uradniška društva oziroma tudi veliko dosegli v financijelnem oziru, seveda iz tistega denarja, ki je bil namenjen nižjim slojem. Ne zapišemo to radi tega, da bi se pri uradnikih osovražili in na spodaj prikupili, ne. Predobro vemo, da je tudi uradnik za njegovo delo, trud in odgovornost preslabo plačan, mi protestiramo samo zoper sistem, da se vsaka uradnikom vržena drobtinica pobere iz mize nižjih slojev. Tako tudi nikdar ne bomo mirno dopustili, da se od dovoljenih 15 milijonov kron ugrabi zopet en del v namen, da se plače uradnikov višjih činovnih razredov zjednačijo s plačami državnih uradnikov. Pribijemo pa, da so uradniki od časa koalicije sem socijalni demokrati, ki so hvaljeni sluge. Koder se le more, se sodruge protežira na ugodna in udobna službena mesta. Vzglede imamo dovolj, da se člani »Prometne zveze« vedno zapostavlja, sodruge pa poriva naprej, dasi so njih zmoglosti včasih prav žalostne in nezadostne. Najmarkantnejši dokaz so kvalifikacije na c. kr. državni železnici in imena onih, ki so predlagani v izredno napredovanje. Socijalna demokracija se je na ta način skoraj brez svoje sopomoči in krivde priljubila na zgoraj. Vspeh koalicije!

Posledica je, da se velik del državnih železničarjev ne strinja s početjem koalicije. Niti v koaliranih društvih ne gre več posebno gladko, v društvu strojevodij in v onem prožnih mojstrov že pomenljivo poka. Večina, recimo pretežna večina članov imenovanih društev niso nikaki socijalni demokrati; prizadevanja voditeljev čredo skupaj držati, so že mnogokrat zadela ob oster odpor. Napačno postopanje socijalne demokracije, ki je prevzela vodilno vlogo v koaliciji in ki je pustila tako važno vprašanje plač v nemar, mora pač vsakemu železničarju odpreti oči. »Prometna zveza« se zavzema vselej in povsod dosledno in neustraheno za izboljšanje stalnih plač, to njej niti najstrupenejši nasprotniki ne morejo oporekati. Prometna zveza ne uganja demagogije, nje geslo je: Železničar veliki in mali bodi tako plačan, da bodeš lahko stanu primerno živeti. Dvoletno napredovanje delavcev in uslužbencev je zahteva, ki ne pride z dnevnega reda, dokler ni dosežena. Pa tudi druge zahteve zastopa naša organizacija z isto vnemo in trdovratnostjo, če ne doslednejše, kakor pa koalicija. Vsak zaveden železničar naj torej spregleda in spozna, kje je prava in zdrava politika, pravo in zdravo delo zanj. Komu je ležeče na boljši bodočnosti, naj vstopi v naše vrste in sodeluje z nami, ter pusti demagoge, da počenajajo svoje kvarljivo delo kakor hočejo; odgovor bodo dajali tistim, ki jim tako slepo in trmoglavno vrjamejo.

Za trpine.

Po posredovanju centrale je gosp. državni poslanec Kemetter dne 18. avgusta 1913 vložil prošnjo pri tržaškem ravnateljstvu v zadevi krivic, ki se gode prožnim delavcem v Trebnjem na Dolenjskem pod strahovlado prožnega mojstra g. Robascha. Odgovor, ki ga je gospod poslanec dobil se glasi:

C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.

Trst, dne 6. oktobra 1913.

Visokospoštovani gospod poslanec!

Sklicujoč se na vaše cenjeno pismo z dne 18. avgusta 1913, katero mi je šele sedaj, ko sem se vrnil z dopusta, v roke prišlo, si usojam Vam sporočiti, da bodem v zadevi prožnih delavcev v Trebnjem proti prožnemu mojstru Robaschu na podlagi dejstev v kratkem potrebno ukrenil.

Z izrazom udanosti

Vašemu Visokorodju

udani

A. Galambos m. p.

* * *

Glede Robascha se v državni zbornici ni še nič govorilo, to pa zato ne, ker se vrše še neke poizvedbe. A do druge naše številke bo pa v zbornici tudi stvar že prišla na dan.

Država in stanovsko vprašanje.

(Ponatis iz „Slovenca“.)

Povodom otvoritve državnega zbora je nedvomno najrazveseljivejša okolnost, da se je zbornica takoj posvetila razpravi o malem finančnem načrtu; kajti obupen položaj uradništva zahteva nujne pomoči. Važnost tega koraka potrjujejo besni protesti »Arbeiterzeitunge«, ki bi bila namesto tega stvarnega dela raje imela brezkončne debate o vseh mogočih vprašanjih zunanje in notranje politike. Ta protest je treba pibiti, ker nam je najboljši dokaz za odkritosrčnost, s katero se socialno demokratična stranka bori za koristi državnih uradnikov, nastavljenec in slug. Ko se je nedavno vršil na Dunaju velik uradniški shod, da uradniki izrazijo svoje želje, je prišlo na shod nič manj kakor 15 poslancev te stranke, da bi iz vseh svojih moči hujskali uradništvo proti vladi in obema nemško - meščanskima strankama. Sedaj pa, ko so prišli v razpravo zakonski načrti, od katerih je odvisno pokritje za zvišanje plač, je socialno - demokratično glasilo zavpilo in zahteva, da se te predloge zavlečejo! Tudi tedaj, ako bi razprava o političnem položaju podala najgloblje vpogleda in bi ne bila samo prazno govoričenje, — ali bi imeli uradniki od nje kako korist? Upanje je, da se bo to spoznanje uveljavilo tudi v uradniških krogih.

Seveda skrb za državne uradnike ne sme biti zaključena s srečno rešitvijo malega finančnega načrta in službene pragmatike. Zvišanje plač ostane brez učinka, ako ga takoj požre zvišanje potrebnih izdatkov. Po dosedanjih izkušnjah je pa treba biti na to s precejšnjo gotovostjo pripravljen, zlasti z ozirom na stanovjsko najemnino. Država naj bi zato storila korake, ki bi jamčili, da bodo vsote, namenjene za upostavljenje normalnih življenjskih razmer uradnikov, tudi svoj namen dosegle, ne pa končno služile le povišanju sveta za mestne stavbe. Seveda ima država sama korist od povišanih najemnin, ker se obenem avtomatično zviša hišno - najemninski davek; na to pa naša vlada k sreči ne misli, ker bi bila drugače tudi brez posebnega pokritja izvedla povišanje uradniških plač. Upati smemo torej, da prizadevanje za večje udejstvovanje države na polju stanovjske preskrbe za uradništvo ne bo zadelo na finančno politične pomisleke.

Nekaj je država vsekako že storila, zlasti uprava državnih železnic in tobačna režija. Do konca lanskega leta je uprava državnih železnic zgradila za svoje uslužbence 466 hiš s 4373 stanovanji in so znašali stroški 247 milijonov hron; tačas je v delu nadaljnih 53 hiš s 648 stanovanji za 52 milijona kron, in sicer so to vseskoz družinske hiše z največ 4 stanovanji in vrtovi.

Vse to pa je seveda razmeroma neizmerno malo. Državnoželezniška uprava je

vrhu tega dotične hiše le deloma zgradila na lasten račun, drugače je pa le na ta način sodelovala, da je splošno koristnim stavbenim zadrugam izposlovala posojila iz fonda za preskrbo stanovanj. Deloma je tudi svoje hiše dala v najem stavbenim zadrugam pod pogojem, da preidejo hiše v njihovo last, kakor hitro bo plačana zgradbena glavnic; na ta način bodo te prej ali slej zopet prišle na zemljiški trg.

To so polovične odredbe. Država mora skrbeti, da bo svojim uradnikom preskrbela službena stanovanja, ki za vedno ostanejo njena last in bodo za vedno odvzeta špekulaciji. Zgled naj ji bo pri tem dunajska kršč. socialna mestna uprava, ki je od l. 1903. do 1912. kupila za 145 milijonov kron zemljišč. Žalibog, tiče pri nas višji uradniki večinoma še globoko v onem staroliberalnem naziranju, da je »promet z zemljišči« temelj zdravega gospodarskega reda in smatrajo preprečenje priraščanja vrednosti potom zemljiškega davka za grozno nesrečo. S temi zastarelimi nazori treba obračunati. Uradnikova plača po nemških pojmihi ni protivrednost za kako posebno delo, o čegar ceni bi se dalo debatirati kakor o ceni za stare hlače, kakor tudi država ni starinar, za katerega je cenen nakup najvišje načelo. Uradnik mora v smislu službene prisega, ki je za socialne demokrate samo smešna starina, ki pa mora biti neomajna podlaga uradnikovega stališča — posveti državi celo svojo delavno moč v okviru službenega reda in prejme zato zagotovljenje sicer skromnega, a stanu primerne obznanke v obliki plače. Država ne sme ostati nikakor ravnodušna, ako bi se imel dejanski učinek zvišanja plač po drugostranskih vplivih zmanjšati in tako njeno delo za izboljšanje položaja uradnikov brezuspešiti. Bil bi bistven napredek, ako bi se vsaj četrti del uradniške plače — toliko približno vzame stanovanjska najemnina — s preskrbo službenih stanovanj odtegnil tržni špekulaciji. Etično pojmovanje uradniških glasov bi na ta način le pridobilo.

Opomba uredništva. Kar velja za uradnike, to velja tudi za vse druge uslužbence.

Lisjakovo popotno poročilo.

Gospod urednik! Ko sem zadnjič potoval po Baški dolini in sem Vam moje doživljaje poročal sem videl, ko sem potem dobil »Glasnik« v roke, da se Vianimate za svet in da bi radi, da bi bil list zanimiv. Saj bi bil, pa kakor vidim Vam cenjeni tovariši vse premalo pišejo. Zlasti pogrešam že delj časa dopisov iz »Goriške proge« in iz Vipavske doline. Kaj je temu vzrok sem se hotel prav osebno prepričati in tako sem jo mahnil zadnjo nedeljo preko Jesenic doli proti Gorici in naprej. Nisem mislil se kje ustaviti, ko pa pridem v Bohinjsko Bistrico pridruži se mi nekaj mož železničarjev. Malo, le malo sem prisluškoval in takoj sem zvedel za kaj se gre. Bili so člani tamošnje plačilnice »Prometne zveze«, ki so pod vodstvom svojega marljivega voditelja šli na poset k svojim tovarišem in sosedom v Podbrdo. Radovednost, ki me ob takih prilikah kaj rada prime, mi tudi tukaj ni dala miru, dokler nisem sklenil, da tudi jaz izstopim tam onkraj predora, v drugi deželi; dolg, vlažen in teman, zakajen in smrdljiv predor, kakor je Bohinjski pač malo mika, da bi človek še vse tiste enake luknje kje doli naprej na enkrat skoz napravil. Ko bi bili ti rovi že napravljeni le za gospode razne svetnike in enako mrčes, bi človek že nič ne rekel, ampak kamorkoli pridem, povsod mi mali železničarji tožijo, koliko morajo ravno radi teh predorov trpeti. Zato sem pa tudi jaz tako jezen nanje.

Torej v Podbrdu sem bil, dolgočasno gnezdo je to, edino kar mi je še najbolj dopadlo je bil pogled v višavo na prekrasno jasno nebo. Došle Bistričane je na kolodvoru sprejelo večje število tovarišev, ki so se medsebojno potem prav pristržno pozdravljali. Takoj sem posnel, da imajo možje skupen sestanek in še tu sem se spomnil, da sem o tem nekaj v »Glasniku« čital. Pridružil sem se jim ter poprosil, če se smem njih sestanka udeležiti. Dovolili so mi sicer radevolje, ker me pa poznajo kot blebetevega lisjaka, so mi strogo naročili, da o vsem kar bom videl in slišal ne govorim veliko po svetu okoli. Poslušnost pa jaz spoštujem in tako Vam, gospod urednik, samo toliko pišem o tem sestanku, kolikor je treba, da plačilnice Podbrdo ni več, da so se člani te plačilnice pridružili plačilnici v Bohinjski Bistrici. Prav tako, si jaz mislim, ker boljše je pač ena močna in zdrava plačilnica, kakor pa dve slabi. Tako zelo daleč narazen pa tovariši tudi niso, da ne bi mogli vsaj enkrat na mesec skupaj priti — enkrat tu, drugokrat tam — da morda ukrenejo kako pametno misel v svoj dobrobit. Pa še eno veselo novico sem zvedel, katero Vam zaupam, plačilnica bo dobila v kratkem nekaj novih članov, ki so šli po svetu boljše organizacije iskat, pa se bodo povrnil s tujine in postali zopet naši prijatelji.

Prav dopadlo se mi je, kako so se možje mirno in dostojno med seboj posvetovali in to tem bolj, ker sem bil že na raznih sestankih drugod in kjer sem pričakoval največ pametnega in prepotrebne posvetovanja, ravno tam sem naletel na samo zabavljanje in razdirajoče sem pa tja psovanje. Rad bi bil še ostal, ampak ker sem bil namenjen v Gorico in naprej sem se kmalu poslovil obljublajoč, da med te možate tovariše še kedaj pridem, če mi Bog da milo zimo ali pa gorak kožuh. Ker sem se že itak zakasnil in ker nisem bil že dalj časa od nikogar pozvan, se med potom nisem nikjer oglasil, samo ogledoval sem si nevarnost grozeče strmine, predrzne prepade in pazljive, resne prožne sluge, ki so pazili na nas brezskrbno vozeče se potnike raznih stanov, raznega mišljenja in raznih src. V Gorici sem le malo izstopil, da si poravnam ude, a glej ga spaka — jaz sem bil vedno mnenja Gorica je na Slovenskem, slišal sem pa zelo veliko nemščine, to drugo pa tisto »porca m..... Prav vesel sem bil, da je bil cilj moje vožnje drugod in da je sprevodnik začel hreščati »ajnaštajn«. Ko bi bilo dolgo trajalo, bi jo bil kar peš mahnil naprej, tako se mi je prizor zameril in ostudil, posebno ker še ni dolgo ko sem nekje čital, da na goriški progi sedaj samo Jugoslovanci komandirajo in zastavo nosijo. Edino rad bi bil videl gospoda Wieserja, poznam ga sicer ne, ampak spoznal bi ga pa tudi takoj, ker za specijalitete imam jaz poseben talent.

Ko prispem tje mimo Gorice, tam kjer se odcepi stranska proga proti Vipavi — šment, ime dotične postaje sem pa pozabil, prosim, pogledajte v kak star vozni red, pa boste takoj vedeli, kje je bilo — sem izstopil, kjer sem videl lepo vas in za vasjo nekaj lepih piščancev. Po običajnem ogledovanju raznih zanimivosti, kakor je n. pr. uniforma postajnega delavca, ki je ob enem vratar, lampist, uradni sluga in kakor sem zvedel, ponekod tudi hišna, pestunja itd., sem jo mahnil na vas na malo krepčila. In glejte, kako mila mi je bila sreča. Sestal sem se z dvema možakoma, ki sta rekla, da sta železničarja in v nadaljnjem pogovoru sta rekla, da je škoda, da zadnjič lisjak ni prišel mimo Gorice. Hotel sem izvedeti zanimivosti, zato sem napel ušesa in pustil govoriti možakarja, kolikor se jima je zljubilo, kajti ob takih prilikah se lahko marsikaj izve. In kaj sem izvedel? Poslušajte, mogoče vam pride posebno

prav, ker tožite, da vam za »Glasnik« vedno primanjkuje gradiva, da morate iskati povsod, da spravite številko na dan, dasiravno bi imeli lahko marljiv krog dopisnikov okoli sebe. Vedite, gospod urednik, nama se pač enako godi; glejte, zame rede ženice marsikatero mastno piščo, ko pa postane godno, pa zgine v želodecu kake mogočne ali pa mnogokrat le bolj domišljave mojstrske velikosti. Jaz pa naj obiram gole kosti. Gospod, če prideva še kdaj na svet, ne postanite zopet urednik in jaz bom raje pudel kake stare enooke baronese.

Torej, prosim, posluš! Moža sta se pričela pričakati in sledeča je vsebina njunega pogovora. Goriški železničarji, je rekel eden, smo postali zadnji čas nemi, nobenega glasu ne damo več od sebe. Naši tovariši, ki so vajeni od nas sempatije — res je — kaj izvedeti, nas bodo imeli za lenuha. Odkar smo pri zadnjih deželnozborskih volitvah podili Kranjce čez mejo, se nas je polastila neka posebne vrste lastnost, ki ni ne zaspanost, pa tudi ne delavnost, ki nam utegne postati pogubna. Veš, tisti lisjak, ki je zadnjič potoval po Baški dolini, nas ne bi smel zalotiti, ta mrcina ima dolg rep in zamahne na vse strani, utegnil bi se tudi nas lotiti. — Kako sem se jaz pri tem pogovoru hinavsko-potuhnjeno vedel, tega vam kar dopovedati ne morem. — Pa tudi drugega kosila bi mu ne manjkalo, ker take piče pač ne manjka nikjer. Pošast pa je prišla samo do Gorice in je iz samega strahu pred Wieserjem in njegovo »tajčkomando« izginila Bog ve kam. V vipavski dolini in na Krasu bi imel življenje, kakor njegov praded v paradižu, pa ga ni od nikoder k nam. — Rad bi bil bleknil in vprašal, če so lisjaka tudi že kdaj povabili, če mu kaj pridno pošiljajo pokušnje, pa sem bil vseeno raje tiho, da se ne izdam, da sem jaz tista ozmerjana stvar. Vem namreč iz skušnje, da se veliko več izve, če se potuhnjeno prisluškuje, kakor pa če se odkrito prosi pojasnil. — Mož, ki se mi je zdel precej zaveden in tudi o marsičem dobro poučen, je nadaljeval: Da bi se pritoževali vedno in vedno čez naše službene razmere, tudi ne kaže. Gospodje, ki nam žro pravice in nalagajo dolžnosti, bi znali postati nervozni in to bi bilo za varnost prometa in remuneracij nevarno. Boljše je torej, da molčimo, kakor so molčali naši predniki in kakor smo vajeni tudi mi. Človek se vsemu privadi, 18 ur službe in 12 ur počitka nam je samo toliko časa mučno, dokler se ne navadimo hvaležni biti, da smemo samo vsako peto noč popolnoma počivati. Vidiš, iz malega zraste veliko, če bi si na vse zadnje izvojevali ugodnejši službeni čas z zadostnim, človeka vrednim počitkom, stavim, da bi šli in zahtevali, da se nam podeli nočna doklada. — Aha, sem si mislil, že vem, ta mož je pa gotovo kak prožni sluga. — Bog daj gospodom okoli zelenih miz uma in sreče, da znajdejo tak aparat, ki bo od odgovorne in naporne službe izmučenega človeka držal po konci. Primernih remuneracij, priznanj, odlikovanj in izrednih napredovanj ne bo manjkalo. Dokler se to ne zgodi, ne moremo dopustiti, da bi se zagroženo reduciranje po raznih uradih vsaj kdaj pričelo. Mi raje vidimo, da gospodje po uradih eden drugemu napotje delajo; kam pa hoče uprava z njimi, za delo niso, udobno živeti pa morajo.

Radi tega pa je čisto človeško pametno, da čuvaj in delavec delaj kot živina, dokler se ne zgrudiš pol mrtev. — Ali ni to krasna slika požrtvovalnosti in samozatajevanja. Da taki ljudje ne sodijo v kako drugo organizacijo, kakor k nam, je pač umevno. Socijalni demokrati hočejo imeti same nezadovoljneže, prave ali našemljene, vse eno; jugoslovane mora znati zabavljati, kjer ve, da mu nič ne hasni pa tudi nič ne škodi, no in Nemec mora najmanj znati nemško. Pri naši

organizaciji pa zadostuje, da je človek potrpežljiv, kakor tnalo, na katerem vsak lahko drva cepi.

Nedavno tega se je vršila desetglavna komisija v svrhu ugotovitve, koliko delavcev bi se čez zimo lahko postavilo pod kap. O kako lepo in koristno bi bilo, ko bi tudi delavci smeli iti enkrat na komisijo, da ugotovijo, koliko visokih uradnikov — takih ki si niti vode ne zaslužijo — je popolnoma brezpotrebni, kako naj se delo, doklade in slične dobrote pravično dele. Da se začne z reduciranjem pri največjih revežih, z regulacijami plač pa pri najvišjih lenuhih in požeruhih, to nam navadnim ljudem ne gre v glavo, da bi bilo pravično. Ali je to v nebo vpijoča krivica ali pa se suče svet narobe, nekaj od tega mora biti. — Moža sta si domislila, da prihaja čas nastopa službe, pa sta šla. O ko bi bila vedela, da jima je prisluškoval zviti in navihani lisjak, bi ga bila gotovo ozmerjala in napodila, ali bi pa bila molčala, kakor stori »zadovoljni Kranjce«, kadar je sit. Gosp. urednik, jaz bi Vam bil dober sotrudnik, ampak saj veste kako je: enkrat nimam časa, drugič sem prekomoden, tretjič se zanašam na druge, četrtič si pa včasih mislim, kaj meni mar, če hoče urednik kaj novic, naj si jih natrese iz rokava. O, vidim in slišim pa dosti po svetu, kaj ni prav in zahteva nujne odprave, ampak če je prizadetim vse prav in po volji, zakaj pa ne meni, Vas prijateljsko pozdravljajočemu

Lisjaku.

Organizacija.

Skupina „Prom. zveze“ na južni železnici v Ljubljani sklicuje na zahtevo centrale za dne 9. novembra ob 6. uri zvečer **izredni občni zbor** v salonu pri Starem Tišlerju (pri Česnovarju) v Kolodvorski ulici. Na dnevnem redu so zelo važne zadeve in volitev novega odbora. Na zboru govori tudi zastopnik centrale tovariš Schwab z Dunaja. Prosim, da se shoda udeleže člani v obilnem številu. Prosim, da se shoda udeleže tudi vsi člani plačilnice Ljubljana državna železnica. Ako kdo ne dobi vabila, velja to kot vabilo. Jakob Milavec.

Važno glede podpor. Prošnjiki za denarne podpore naj bodo že najmanj eno celo leto člani »Prometne zveze«. Prošnje istih, ki še ne izkažejo te dobe je kratkomalo zavrniti s pripombo, da jih centrala ne bo sprejela v pretres. Vsak član bi se moral že sam toliko zavedati, da opravičuje le večletno članstvo take prošnje. Člani, ki so dobili enkrat podporo se morejo še le po preteku več let zopet upoštevati. Na centralo dospe mesečno najmanj trikrat več prošenj, ko pa jih je ugodno rešiti mogoče, dasiravno se ravno čimdalje večje svote podpornemu fondu naklonijo. V tem leži tudi vzrok, da se mnogim prošnjam še-le po več mesecih ugodi. Na prošnje za podpore se odgovarja le ali z nakazilom ali pa z odklonitvijo. Prošnje naj se v odborovih sejah pretresejo in če se odobre, tedaj le se naj pošljejo s priporočljivim pristavkom ter podpisom predsedniku in lajniku centrali. Pri plačilnicah imata voditelj in eden član prošnjo priporočiti in podpisati. Prošnjik ne sme biti dolžan prispevkov v društvene blagajne. Vse prošnje, ki ne bi odgovarjale tem naredbam v polni meri, se pri centrali ne bo več upoštevalo. Odborom in voditeljem plačilnic se nalaga dolžnost, da vse svoje člane primerno pouče in nas z vestnim uradovanjem podpirajo ravno v tem tako važnem poslovanju. Uvidimo, da je več ali manj vsak potreben podpore ali pri naših skromnih sredstvih nam ni mogoče vsem ustreči.

Centralno vodstvo.

Pozor. Veliko naših članov še ni vpisanih pri posmrtnem skladu, dasiravno je to ena največjih dobrot, ki jih nudi naša organizacija. Nekateri se zanašajo in odlašajo češ, saj me še ne bo tako kmalu konec. Srečni bi bili vsi, ko bi si mogli sami odmeriti čas življenja, ker pa je nam Božja previdnost to možnost odvzela, je tako govorjenje najmanj nespametno. Vse člane opozorimo na sklep zadnjega občnega zbora, da se v posmrtni sklad sprejmejo tisti, ki še 50. leta niso prekoračili samo še do 31. decembra 1913. Po prvem januarju 1914 je starostna meja 45 let, ki se ne bo nikomur spregledala. Opozorite na to določilo eden drugega. Označene starosti veljajo tudi za žene.

Plačilnica Ljubljana drž. železnica. Člani se v lastnem interesu nujno prosijo, da spolnujejo svoje članske dolžnosti vestno in točno, osobito, da vplačajo članske prispevke redno vsaj do 10. vsakega meseca. Centrala zahteva od voditelja strog red in ima tudi prav, da se naj črta vsak član, ki se ne ravna po pravilih. Nazadnje pa, cenjeni tovariši ne zamerite mi, ni lepo, da se mora ravno ta opomin tolikokrat ponavljati. (Poziv velja vsem članom »Prometne zveze«. Op. ur.)

Centrala nas obvešča, da je ljubljanski skupini naročeno sklicati dne 9. novembra 1913 ob 11. uri dopoldne izvanredni občni zbor katerega se udeleži član centralnega odbora tovariš Schwab. Toliko bilježimo kot časnikarji, ker nam vodstvo skupine ni doposlalo nikakega obvestila. Ako se izvanredni občni zbor vrši, želeli bi bilo, da bodi mnogobrojno obiskano zlasti od strani državnih železničarjev, ki so bili poprej člani skupine. Razprave znajo biti zanimive.

Razno.

Nemški »Reichsbund«. Glasom židovsko-liberalnega »Salzburger Tagblatta« je priredil »Reichsbund nemških železničarjev« dne 24. septembra t. l. v Solnogradu društveno zborovanje, na katerem je član osrednega odbora g. Ertl z Dunaja referiral, državni poslanec dr. Stölzl pa je prisostvoval kot gost. G. Ertl je v svojem govoru rekel, da je razdelitev milijone kron še vedno tajnost železniškega ministerstva. Rohnel je zoper poslabšanje v železniški službi in obžaloval, da druge organizacije zahtevajo dveletno napredovanje uslužbencev c. kr. državnih železnic. Ertl je mnenja, da je ta zahteva nedosegljiva. Zastopnik le-te organizacije, ki ima vedno polna usta samohvale o svoji skrbi za uslužbence, je bil mnenja, da se je treba zavzeti za splošno povišanje stanarin. Tako poroča imenovani list. Uslužbenec pa k temu piše: Stališče »Reichsbunda« nas prav nič ne iznenadja. Saj vemo, da se »Reichsbund« še nikoli ni potegoval za nižje uslužbence, da pa propagira splošno povišanje stanarine je pa umevno, ker bi uradništvo zopet največ doseglo. Skušnje nas pa tudi uče, da slede povišanju stanarin podraženja stanovanj. Kdo ima tedaj od tega dobiček? Bogati hišni posestniki, ne pa stanovalci. Žalostno je za »Reichsbund«, da zleze z zahtevo po dvoletnem napredovanju uslužbencev, ki jo je tudi on stavil, že sedaj pod klop, ko po iz-

javi g. Ertla dovoljenih 15 milijonov še sploh razdeljeno ni, ali obstoja o tem vsaj še globoka tajnost. Eno se pa moramo g. Ertlu zahvaliti, če je dotični list resnico poročal, tedaj vedo železniški uslužbenci, kaj naj od »Reichsbunda« pričakujejo.

Držayne železnice bilježijo za mesec september 71,139.600 kron dohodkov (2,053.523 kron več kakor lansko leto). Iz osebnega prometa izvira 607.256 kron iz blagovnega pa 1,446.267 K; bilo bi pa še več, ko ne bi se bila sladkorna pesa zakasnila. Od 1. januarja do konca junija ima drž. železnica že pregledane račune in ugotovljenih prejemkov 540,149.100 kron — za 8,981.244 K več kakor v istodobni perijodi lanskega leta.

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernova ulica 9
priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke.
Novosti v konfekciji za dame.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!
Samo 6 dni
HAVRE
NEW-YORK
francoska prekomorska družba.
Veljavne vožne liste (Šifkarte) za francosko linijo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna posla daja
ED. ŠMARDAR
oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši »Kmetске posojilnice« nasproti gostilne pri »Figovcu«.

Priporočamo domačo trgovino z oblekami
Maček & Ko.
v Ljubljani, Franca Josipa c. 3.
Založniki c. kr. priv. južne železnice.
Solidna postrežba! Najnižje cene!

Velika in moderna zaloga oblek za gospode, dečke in deklice **A. KUNC**, Dvorni trg 3
na voglu Židovske ulice
Naročila po meri točno in priznано dobro.

H. SUTTNER Glavni trg št. 25
Sv. Petra cesta 8
LJUBLJANA priporoča svojo največjo zalogo **švicarskih ur** priznано najboljših z znamko »IKO« in »ZENITH«.
Najzmernejše cene. Postrežba točna.

JULIJA ŠTOR
Ljubljana, Prešernova ul. 5
velika zaloga
F. L. POPPER ČEVLJEV
najboljše kakovosti za gospode, ženske in otroke po izredno ugodnih cenah. — Čevlji za turiste — higienični čevlji za otroke — Lawn-tenis čevlji.

Ali ste že pridobili »Prometni zvezi« kakega člana in »Železničarskemu Glasniku« naročnika.

Mesečni sestanek skupine Ljubljana južna železnica se vrši odslej naprej vsako prvo soboto ob navadni uri pri Starem Tišlerju v Kolodvorski ulici. Odbor skupine prosi vse člane, da se teh sestankov udeležujejo v velikem številu.

Državni železničarji imajo svoj redni mesečni sestanek vsako prvo soboto v mesecu v Rokodelskem domu ob navadni uri zvečer. Ker so ti sestanki velike važnosti, se prosi, da se jih člani v velikem številu udeležujejo.

Kdor ima rad dobro kavo
naj vporablja pravi zagrebški »FRANCK«, kateri se razločuje po tovarniški znamki: »Mlinček za kavo«.

Anton Rojina, Ljubljana
Kolodvorska ulica
Pohištvono in stavbno mizarstvo.

Pozor pri nakupu!
Kdor hoče imeti res trpežno, zanesljivo in ceno uro, dalje fino izdelane verižice, prstane, uhane, splošno vse v to stroko spadajoče predmete, naj ne prezre trdke
Ivan Ravnihar, urar
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 44.
Postrežba točna in solidna. Sprejemajo se tudi razna popravila.

Adalbert Kassig
Ljubljana, Židovska ulica.
Zavod za uniformo, krznar in izdelovatelj čepic priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, gumbe, rosete, žnore, piščalče i. t. d. Čepice zimske in letne za strojevodje, kurjače — itd. v raznih oblikah po najnižji ceni. — Postrežba točna.

Velika zaloga modernih slamnikov.
Klobuke, cilindre in čepice
v najnov. fasonah in v veliki izbiri priporoča
Ivan Soklič, Ljubljana, Pod trančo št. 1.
Pristni Panama-slamniki od 9 K do 50 K.

R. MIKLAUC, LJUBLJANA,

priporoča gosp. železničarjem posebno ugodno blago za moške in ženske obleke, perilo, pogrinjala, odeje itd. — Na novo je vpeljana v podružnici »PRI SKOFU«, pred Škofijo, št. 3. nasproti gostilne pri Sokolu, velika zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke, kakor tudi ženske jopice. Obisk te občne nad 40 let obstoječe trdke se vsakemu priporoča.